

Argument och kritiska frågor om regeringsbildningen

1. Mandat och det parlamentariska läget

Det blev ingen tydlig rödgrön majoritet. Varför respekterar inte Vänsterpartiet valresultatet och arbetar utifrån vad som är möjligt?

Svar: Det är precis det vi gör. Väljarna har röstat bort Tidöregeringens parlamentariska övertag och gett de rödgröna partierna fler mandat än regeringspartierna och SD tillsammans. Vänsterpartiet är dessutom det parti som har ökat mest i valet. Vi har gått till val på att förändra Sverige och att vara med och ta ansvar för den förändringen.

Det vore märkligt om slutsatsen av valresultatet skulle vara att Vänsterpartiet, som har stärkts av väljarna, ska få mindre inflytande än tidigare. Det är inte att respektera valresultatet att på förhand acceptera att ett av de partier som väljarna gett ökat stöd ska hållas utanför.

Centerpartiet har lovat sina väljare att inte släppa fram en regering med V. Varför respekterar inte V den röda linjen?

Svar: Centerpartiet har rätt att driva sin politik och stå för sina vallöften. Men det har Vänsterpartiet också. Vi har varit tydliga med att vi vill se Magdalena Andersson som statsminister och en regering där Vänsterpartiet ingår.

Det kan inte vara så att ett partis vallöften alltid ska gälla, medan ett annat partis vallöften alltid ska förhandlas bort. I ett parlamentariskt läge där partierna behöver varandra måste alla vara beredda att ta ansvar. Centerpartiet kan inte både kräva en annan regering och samtidigt utesluta det samarbete som behövs för att få den på plats.

Riskerar vi inte att pressa Centerpartiet så hårt att de i stället väljer att stödja högern?

Svar: Centerpartiet ansvarar för sina egna beslut, precis som vi ansvarar för våra. Vi tänker inte börja förhandla mot oss själva utifrån spekulationer om vad andra partier eventuellt kan göra.

Centerpartiet har gått till val på att byta regering. Om de väljer att i stället ge makten till högern är det ett beslut som Centerpartiet själva måste ta ansvar för inför sina väljare. Det ansvaret kan inte läggas på Vänsterpartiet för att vi står fast vid våra vallöften.

Socialdemokraterna kan inte bestämma vad Centerpartiet ska tycka. Varför kräver V att Magdalena Andersson ska leverera något hon inte kan bestämma över?

Svar: Vi kräver inte att Socialdemokraterna ska bestämma över Centerpartiet. Vi förväntar oss att Magdalena Andersson ska försöka bilda en regering som har förutsättningar att genomföra sin politik.

Socialdemokraterna har själva sagt att de inte utesluter Vänsterpartiet i regering. Det är en viktig utgångspunkt. Då återstår att hitta en parlamentarisk lösning där de partier som krävs för att byta regering tar ansvar. Det är vad regeringsförhandlingar handlar om.

2. Risken att högern återtar regeringsmakten

Är V berett att driva regeringskravet hela vägen, även om det innebär risk för nyval eller att högern får fortsätta regera?

Svar: Vänsterpartiets mål är att Sverige ska få en ny regering med Magdalena Andersson som statsminister. Det har vi arbetat för under hela valrörelsen och det arbetar vi för nu.

Men att börja resonera som om Vänsterpartiet bär hela ansvaret för om en regeringsbildning lyckas eller misslyckas är att acceptera en felaktig utgångspunkt. Det finns flera partier som behöver komma överens. Alla har ett ansvar.

Vi tänker inte hota med nyval, men vi tänker heller inte förhandla med oss själva av rädsla för olika tänkbara scenarier. Väljarna har gett oss ett mandat att förändra politiken. Det ska vi ta på allvar.

3. Förhandlingstaktik och förhandlingsutrymme

Varför kommer V till förhandlingsbordet med ett krav på regeringsmedverkan som man säger sig inte kunna backa från?

Svar: Därför att vår utgångspunkt är att vi ska sitta i regeringen. Det är vad vi har gått till val på, och vi har fått ett starkt stöd av väljarna.

Alla som har förhandlat vet att man måste vara tydlig med vad man vill uppnå. Ingen seriös förhandlare börjar med att offentligt berätta vilka av sina viktigaste krav man är beredd att släppa.

Vi går till förhandlingar för att få igenom så mycket vänsterpolitik som möjligt och för att kunna ta långsiktigt ansvar för Sveriges utveckling. Regeringsmedverkan är en viktig del av det.

Riskerar inte ett ultimatum att minska V förhandlingsutrymme?

Svar: Det är skillnad på att ha en tydlig förhandlingsposition och att sakna förhandlingsvilja. Vänsterpartiet är berett att förhandla, kompromissa och ta ansvar. Men det betyder inte att vi ska börja med att ge upp vårt viktigaste krav.

I fackliga förhandlingar skulle ingen tycka att det var särskilt klokt om arbetstagarsidan på förhand meddelade att man kunde tänka sig att avstå från sitt huvudkrav, bara för att arbetsgivaren hade sagt nej.

En förhandling innebär att båda parter behöver röra sig. Inte att den ena parten ska acceptera den andras utgångsposition innan förhandlingen ens har börjat.

Kan V inte få bättre utdelning i sakpolitik genom att stå utanför regeringen och kräva mer i utbyte?

Svar: Det är lätt att föreställa sig olika hypotetiska uppgörelser. Men det finns ingen garanti för att ett parti utanför regeringen får större politiskt inflytande än ett parti som sitter i den.

Tvärtom. Den som sitter i regeringen är med när politiken formas, när budgetar tas fram, när utredningar tillsätts och när beslut förbereds. Den som står utanför får i betydligt större utsträckning förhandla om förslag som andra redan har utformat.

För oss handlar regeringsmedverkan inte om att få ministerposter som belöning. Det handlar om att få makt att förändra samhället. Vi vill inte bara kunna säga nej till dålig politik. Vi vill vara med och utforma den bra politiken.

4. Reellt politiskt inflytande – Inte regeringsposter

Varför inte göra som Sverigedemokraterna och acceptera rollen som stödparti med stort inflytande?

Svar: Sverigedemokraternas inflytande visar framför allt hur viktigt det är att ha makt över politiken. De har varit avgörande för regeringens inriktning och har fått igenom stora delar av sin politik.

Men Tidösamarbetet är inte ett argument för att Vänsterpartiet ska acceptera en stödpartiroll. Det är ett exempel på en särskild överenskommelse som vuxit fram mellan partier med en gemensam politisk riktning.

Vi vill ha ett regeringssamarbete där vänsterpolitiken finns med från början. Vi har erfarenhet av att förhandla budgetar och politiska reformer från en position utanför regeringen. Nu vill vi också ta ansvar för att genomföra politiken.

Är det inte lättare att driva självständig vänsterpolitik utanför regeringen, där V kan säga nej till dåliga förslag?

Svar: Självklart innebär regeringsmedverkan kompromisser. Men det gör också rollen som stödparti. Skillnaden är vilka möjligheter man har att påverka politiken innan besluten fattas.

Vänsterpartiet ska inte bara vara ett parti som reagerar när andra föreslår höjda hyror, försämringar i välfärden eller otillräckliga satsningar på jobben. Vi vill vara med och fatta besluten som gör människors liv bättre.

Vi har under lång tid visat att vi kan vara en självständig vänsterkraft och samtidigt ta ansvar för politiska uppgörelser. Vi är beredda att göra det också i en regering.

5. Regeringsansvar och kompromisser

Riskerar V att förlora sin självständiga röst för löntagarna om partiet måste försvara regeringens helhetspolitik?

Svar: Det är en verklig utmaning för alla partier som ingår i en koalitionsregering. Men alternativet kan inte vara att vänstern för alltid ska avstå från regeringsmakten för att slippa kompromissa.

Vi har gått till val på att förändra politiken, inte bara kommentera den. Ska vi kunna förbättra arbetsvillkoren, stärka välfärden, få bort karensavdraget och se till att vanliga människor får mer pengar kvar i plånboken, då måste vi också vara beredda att ta ansvar för svåra beslut.

Vår självständighet bygger på vilka intressen vi företräder och vilken politik vi driver. Den försvinner inte för att vi tar ansvar för att genomföra politiken.

Tvärtom behöver löntagarna starka företrädare också inne i regeringsrummen.

6. Förtroende och stabilitet som regeringspartner

Varför ska S lita på V när V bidrog till att fälla en socialdemokratisk regering 2021?

Svar: Det som hände 2021 visar att Vänsterpartiet står vid sitt ord. Vi hade från början varit tydliga med att vi inte skulle acceptera marknadshyror. När regeringen valde att gå vidare med ett förslag som bröt mot den gränsen tog vi ansvar för vårt besked.

Resultatet blev att förslaget om marknadshyror stoppades och att Stefan Löfven senare kunde återkomma som statsminister. Vänsterpartiet hade ingen ambition att ge högern makten då, och vi har det inte nu.

En stabil regeringspartner är inte ett parti som saknar egna uppfattningar. Det är ett parti som är tydligt med sina prioriteringar och som står för de överenskommelser man träffar.

Vad krävs för att andra partier ska kunna lita på att V både driver sina krav och tar ansvar för en gemensam regering?

Svar: Vi har redan visat under många år att vi kan förhandla, kompromissa och ta ansvar för omfattande politiska överenskommelser. Det har vi gjort både nationellt, regionalt och kommunalt.

Vänsterpartiet är ett parti som går att förhandla med. Vi har lång erfarenhet av samarbete med Socialdemokraterna och andra partier, och av att få igenom konkret politik som gör skillnad för människor.

Men förtroende måste vara ömsesidigt. Det kan inte bygga på att Vänsterpartiet alltid förväntas ge upp sina viktigaste frågor medan andra partiers krav behandlas som självklara.

Vi vill ha en stabil regering som kan hålla ihop, genomföra reformer och ge Sverige en ny politisk riktning. Det är just därför vi vill vara med och ta ansvar för den.

Det viktigaste att ha med sig i samtalen

- Vänsterpartiet har inte skapat det parlamentariska läget. Väljarna har gjort det. Nu är det partiernas uppgift att förvalta resultatet.
- Vi vill ha Magdalena Andersson som statsminister. Det är vårt mål, och det har vi varit tydliga med genom hela valrörelsen.
- Alla partier behöver ta ansvar. Centerpartiets röda linjer är inte mer värda än Vänsterpartiets vallöften.
- Vi förhandlar inte mot oss själva. Att börja spekulera offentligt om vilka krav vi kan tänka oss att överge är inte ett sätt att skapa en bra förhandling.
- Vi vill ha makt att förändra – inte poster för posternas skull. Regeringsmedverkan handlar om att arbetstagarnas, välfärdens och vanliga människors intressen ska finnas representerade där besluten fattas.